

Bordet fanger, du er fanget paa din Bekendelse. Men man overspringer den næste Artikel, 1—15—2: „Sider hand i Fængsel og er i en andens Mand Vold og Tvang og bekiender noget, som hand siden, naar hand kommer i sin egen Frelse igien, benægter og fragaar, da bør saadan hans Bekiendelse ei være hannem til hinder eller skade“. Og Sagen var, at de kom altid til deres Frelse igen. Varetægtsarresten blev kun anvendt i yderst faa Tilfælde. Og vi ser, at Christian den Femtes Lov slaar fast, at han kunde bekende, hvad han vilde, naar han var under Baand og Tvang; det kunde han siden fragaa. Derfor har vi endnu den Formular i vor Kriminalproces, at en Forbryder maa ikke føres frem for sin Dommer med Haandjern paa; han kan føres frem under Bevogtning, men i Protokollen skal der staa: „Fremstod Arrestanten fri for Baand og Tvang“. Ja, det lyder yndigt.

Jeg vil tillade mig at læse endnu et lille Stykke af Christian den Femtes Lov, det er 1—19—1. Det overskrives: „Om Baand og Fængsel“ og lyder saaledes: „Ingen maa bindis, med mindre hand paa saadanne ferske Gierninger gribis, som hand bør at lide for paa Liv, eller Lemmer, eller selv paa Tinge vedgaar saadanne Gierninger, eller med Tingsdom for saadanne Sager er forvunden — forvunden det er overbevist —. Ellers skal een hver for sig, som i saa maade for Ret og Ting beskyl-dis, være sikker og fri, til Tinge og fra, og tillat at svare for sig; Dog at hand stiller Borgen for sig“. Her hjemler Christian den Femtes Lov i videste Omfang Fritagelse for Varetægtsarrest, undtagen det er saadanne Gierninger, hvor en skal lide paa Liv eller Lemmer; Lemlæstelse, Straf med Afhugning af Haand eller Fod var jo den Gang ikke saa ualmindeligt. Men i alle andre Tilfælde kendte man ikke Varetægtsarrest; man gik fri til Tinge og fri fra Tinge, men naar det forlangtes, skulde vedkommende stille Borgen. Vore Arrestanter nu til Dags kan stille Borgen, d. v. s. Kaution enten i Penge eller Penges Værdi eller i gode Mænds Forløfte, idet de lover at ville blive og svare til Sagen, hvis den anden løber bort, altsaa svare med en vis Sum som Kautionister. Sker det nu, at en Mand vil stille Borgen — hvor mange Tilfælde kender man saa, hvor saadan Borgen er taget for gode Varer? Det hører til de rene Undtagelser, og jeg vil se det Tilfælde, hvor en Arbejder, der kaldte paa sin Fagforeningsformand eller to af sine Arbejdskammerater og fik deres

Borgen, derved fik Fængselets Dør aaben, selv for en Forbrydelse, som var meget ringere end en Lovbrydelse, hvorfor han skulde lide paa Liv eller Lemmer. Vi kender ikke dette, vi kender Varetægtsarresten, og vi kender den stadige Brug deraf.

Jeg skal give en lille Prøve til. Nu har Loven talt om, hvilke Folk man maa binde, og hvilke man ikke maa binde, og sagt, at man maa ikke binde dem, som kan stille Borgen for sig. Saa siger Loven saa smukt i 1—19—6: „Binder mand nogen med Uret, bøde trediesindstyve Lod Sølv“. „Trediesindstyve Lod Sølv“ det var den Gang en meget, meget stor Bøde, og det var Straffen for at binde en Mand med Urette, hvad enten det nu var den bestjaalne, den privat forurettede, som havde fanget en Mand, som han antog for at være Forbryderen, og ført ham til Lensmanden, eller det var Lensmanden, som havde fanget ham, og Dommeren, som havde bundet ham — den Mand, som er indelukket, kaldes ogsaa for „bundet“ paa Lovens Tid. Det kostede trediesindstyve Lod Sølv — jeg ved ikke, hvormeget det koster nu til Dags, for jeg har aldrig set det.

En sidste lille Prøve skal De faa, der ogsaa hænger sammen med Varetægtsarresten. Vi har jo hørt atter og atter, at Folk, naar deres Sag er sluttet, og helst, naar der er gaaet saa lang Tid efter Brøden, at de har kunnet taale at tale derom, siger, at de har været Ofre for Mishandling i Varetægtsarresten, ikke saadan, at de har faaet Slag eller Stød, men idet de er blevet trukket fra Forhør til Forhør, træneret Dag og Nat, Uge efter Uge og Maaned efter Maaned, saa de var blevet, hvad man i det kriminalistiske daarlige Sprog kalder „møre“. Naar en Dommer benytter Varetægtsarrest til at gøre Arrestanten mør, gør han noget, som Christian den Femtes Lov ikke synes om, da piner han en Delinkvent. Hvad siger Christian den Femte i 1—20. Dette Kapitel er overskrevet: „Om pinlig Forhør“: „Ingen skal pinligen forhøris, uden han tilforn er dømt til Døde for nogen Ugierning, med mindre det er in crimine Majestatis i højeste Grad, hvor Sagens Beskaffenhed ikke lider, at den almindelig Lands Proces kand følgis“. Det er i Enevældens Barndom, hvor Majestætsforbrydelse er noget af det værste; men vi ser, at noget, der var lige saa slemt den Gang, f. Eks. Vantro, Frafald fra den lutherske Kirke til den katholske eller Gudsbespottelse, det er ikke en Gang nævnt her som Genstand for pinligt Forhør.